

גבולות היחידה: פרק ד', פסוקים ה'-ח' נושא היחידה: ייחודו וגדלותו של עם ישראל

מספר שיעורים: 1

כתבה: נעמה טורם

כללי

היחידה שלפנינו עוסקת בגדלותו ובייחודיותו של עם ישראל - גדולה וייחודיות שמתבטאות בשלושה אופנים: קרבה לקב"ה, שמירת התורה ומצוותיה ותפילה. לתשומת לבכם - אין יחידת הוראה להמשך פרק ד', מכיוון ששאר הפסוקים בפרק נלמדים באופן אקסטנסיבי. היחידה הראשונה של פרק ה' מתייחסת גם אל שאר פרק ד'.

פתיחה

המורה תבקש מהתלמידים לתאר את סדר היום שלהם מהזמן בו הם קמים ועד שהם הולכים לישון, באמצעות פעולות (קמתי בבוקר, נטלתי ידיים, צחצחתי שיניים, התלבשתי, הסתרקתי, אכלתי וכו'). המורה תכתוב את הרשימה במרכז הלוח. לאחר סיום הכתיבה, תכתוב המורה כותרת בצד ימין של הלוח - כולם עושים את זה, ובצד שמאל של הלוח כותרת - רק יהודים עושים את זה. עכשיו הלומדות יידרשו למיין את הרשימה שבמרכז הלוח. לאחר המיון, תתקבל התוצאה הבאה: רוב הפעולות שאנחנו עושים במהלך היממה, משותפות לנו ולכל בני האדם בעולם. אז מה מייחד אותנו? הפעולות שמרכיבות את הרשימה השנייה. מה כוללת הרשימה השנייה? מצוות ותפילות (ברכות הן סוג של תפילה...).

עיון בפסוקים

המורה תקרין את פסוקים ה'-ח' על הלוח, על פי העימוד הבא: (אפשר גם [בשקף](#)).

רְאֵה

למַדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים

כִּאֲשֶׁר צִוִּי ה' אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ

אֲשֶׁר

אֲתֶם בָּאִים שָׁמָּה

לְרַשְׁתָּהּ:

וּשְׁמַרְתֶּם

וַעֲשִׂיתֶם

כִּי הוּא חֻקְמֹתְכֶם וּבִינְתְּכֶם

לעיני

העמים אשר ישמעון

את כל החקים האלה

ואמרו

רק עם חכם ונבון

הגוי הגדול הזה:

כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים

אליו

כה' אלהינו

בכל קראנו אליו:

ומי גוי גדול אשר לו

חקים ומשפטים צדיקים

ככל התורה הזאת

אשר אנכי נתן

לפניכם היום:

המורה תבנה בעזרת התלמידים מקרא לעימוד.

למה מתייחס כל צבע?

צהוב - חוקים ומשפטים שכתובים בתורה.

תכלת - הציווי לשמור את דברי התורה.

ירוק - עם ישראל - עם חכם ונבון.

סגול - העמים שאומרים בקול את מה שהם חושבים על עם ישראל.

כתום - הקב"ה נותן התורה והמצוות.

המורה תקרא בקול את המילים המודגשות על פי סדר הפסוקים.

המורה תשאל את התלמידים מה מסופר בפסוקים על ה', מה מסופר בפסוקים על העמים

ומה מסופר בפסוקים על עם ישראל.

ה' נתן לעם ישראל תורה ומצוות, וציווה לשמור ולעשות אותן. התורה הופכת את העם

לחכם ונבון - עם שיש לו ייחודיות ושוני. המיוחדות הזו כל כך בולטת, עד כדי כך שהעמים

שמים לב אליה, וגם הם מציינים שאין עם חכם ונבון כמו עם ישראל.

מתי התכונות האלו בולטות? כאשר עם ישראל קרוב לה'.

איך נגיע לקרבה לה' ע"י חוקים ומשפטים צדיקים הכתובים בתורה שה' נתן לנו.

האם יש משהו שעם ישראל עושה מתוך רצון עצמי? אם נתבונן בפעלים המתארים את

העם (צבע תכלת), נראה שהם כתובים בלשון ציווי. זו לא בחירה.

האם יש בפסוקים עוד פועל שמתאר משהו שעם ישראל עושה? התשובה היא 'קראנו'.

הפועל הזה כתוב בגוף ראשון. זה אומר שהקריאה אל ה' נובעת מרצון פנימי ולא מתוך

ציווי.

איך נאמר בלשוננו אדם שקורא אל ה' אדם שמתפלל. אם כן, מהו הכלי הנוסף העומד לרשות העם כדי לבטא המיוחד שבו? תפילה.

הצעות להמחשה

עימוד מקראי (עיינו בהתייחסות לפסוקים).

מסרים והפנמה

1. התורה, המצוות והתפילה מבטאות את הייחודיות של עם ישראל.
2. התורה, המצוות והתפילה יוצרות קרבה בין כל יהודי לה'.
3. כשעם ישראל הולך בדרך ה', גם שאר העמים מעריכים ומכבדים אותו.

מבט שלם

פרק ד' נפתח במצוות "לא תוסיפו ולא תגרעו", שמטרתן ליצור דבקות בין עם ישראל לקב"ה. המשך הפרק מרחיב את ההתבוננות על ערכן של המצוות, ומוסיף כי כשאדם מקיים את דבר ה', הוא מבטא בצורה השלמה ביותר את הייחודיות שבו. הביטוי הזה זוכה להכרה מצד כל מי שמתבונן בו - גם אם הוא לא שומר תורה ומצוות.

סיכום

פתחנו את השיעור ברצף הפעולות שכל אחד מאתנו עושה במהלך היום. כאשר מיינו את הפעולות, ראינו שמה שמייחד אותנו הוא פעולות שקשורות לקיום תורה ומצוות ולתפילה. לאחר מכן כשעיינו בפסוקים, ראינו כי זו הדרך בה מובילה אותנו התורה - דרך של שמירת מצוות ותפילה, שמביאה לידי ביטוי בצורה הטובה ביותר לעיני כל העמים את מה שמיוחד בנו כיהודים.

